

בבית המשפט העליון

בש"פ 2447/20

לפני: כבוד השופט י' אלרון

העורר: סארי אבו סלב

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטות בית המשפט המחוזי בבאר שבע במ"ת 30338-02-20 מיום 12.3.2020 ומיום 2.4.2020 שניתנו על ידי השופט נ' אבו טהה והשופטת ג' שלו, בהתאמה

בשם העורר: עו"ד אורי בן נתן

בשם המשיבה: עו"ד נורית הרצמן

החלטה

1. לפני ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בבאר שבע (השופטת ג' שלו) במ"ת 30338-02-20 מיום 2.4.2020 להורות על מעצרו של העורר עד תום ההליכים נגדו.

רקע והליכים קודמים

2. נגד העורר הוגש כתב אישום המייחס לו עבירה של חטיפה לשם רצח או סחיטה, לפי סעיף 372 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק); סחיטה בכוח, לפי סעיף 427(א) סיפא לחוק; סחיטה באיומים, לפי סעיף 428 לחוק; שתי עבירות של החזקת סכין, לפי סעיף 186(א) לחוק; ועבירה של הדחה בחקירה, לפי סעיף 245(ב) לחוק.

כעולה מכתב האישום, בתקופה הרלוונטית כיהן המתלונן כמנכ"ל חברה המחזיקה במפעל בדימונה, בעת שהעורר שימש כקבלן לאספקת כוח אדם לחברה.

ביום 5.1.2020 הודיע המתלונן לעורר כי בכוונתו להפסיק את העסקתו בחברה וביקשו לעזוב את המפעל עם העובדים המועסקים מטעמו. בתגובה, החליטו העורר ואחרים לחטוף את המתלונן, לאיים עליו ולאצו לחדש את העסקת העורר בחברה.

למחרת היום בשעת ערב יצא המתלונן מהמפעל ברכבו. בשלב מסוים בנסיעה גרמו לו העורר ואדם רעול פנים לעצור, והשתלטו על רכבו. העורר הצמיד סכין לגרונו של המתלונן, הורה לו לשתוק, וניתק את מכשיר הטלפון הנייד שלו. האחר כיוון אקדח לעורר המתלונן ואילצו לנסוע לפי הוראותיו עד הגעתם לשטח עפר מבודד.

למקום הגיעו רכבים נוספים ומתוכם פרקו כשישה רעולי פנים, חלקם חמושים ברובים ואקדחים. העורר נדרש לצאת מהרכב ומי מהם בעט בו, אחר לפת את גרונו וחנק אותו, ואחד נוסף הורה לו לפתוח את פיו, דָּבַךְ רובה וכיוונו לעברו.

בנסיעתם למקום ובשהותם בשטח העפר העורר סטר למתלונן מספר פעמים, היכה בפניו ובחזהו באמצעות אגרופים, גידפו ללא הפסקה, ואיים מפורשות על חייו וחייהם של יתר המנהלים הבכירים בחברה, והכול בקשר להפסקת העסקתו בחברה.

לאחר מכן הורה העורר למתלונן לנסוע בחזרה לכיוון הכביש הראשי. בדרכם אמר לו שמעתה ואילך עליו להעסיק 5 עובדים מטעמו בחברה (תחת 3 או 4 שהועסקו עד כה), ובתמורה לשכר הגבוה במידה ניכרת מדמי השתכרותם עד כה. משהגיעו לכביש הראשי התריע העורר במתלונן שלא יספר את שאירע ויצא מהרכב.

אחר הדברים האלה, ובגין החשש של המתלונן כתוצאה מהאיומים, הוא נמנע מלצאת מביתו תקופה ארוכה, לא הגיע למפעל, ולא מנע מעובדיו של העורר לעבוד במפעל בימים 7.1.2020–26.1.2020 בתמורה לשכרם הרגיל.

בסמוך ליום 22.1.2020 יצר העורר קשר טלפוני עם המתלונן וביקש להיפגש עימו, והמתלונן סירב. בתגובה הגיע העורר למשרדו של המתלונן ודרש ממנו באיומים כי ישלם לו סך של 340,000 ש"ח ויעלה את שכרם של העובדים מטעמו.

לבסוף, ומשנמשכו האיומים מצד העורר, פנה המתלונן למשטרה ביום 23.1.2020 והגיש תלונה.

3. בד בכד עם הגשת כתב האישום הגישה המשיבה בקשה למעצרו של העורר עד תום ההליכים נגדו.

בבקשה נטען כי קיימות ראיות לכאורה להוכחת המיוחס לו, ודבר קיומן של עילות מעצר שעניינן מסוכנות וחשש לשיבוש הליכי משפט.

4. בהחלטתו מיום 12.3.2020 קבע בית המשפט המחוזי כי קיימות ראיות לכאורה להוכחת העבירות המיוחסות לעורר, והורה על קבלת תסקיר מעצר בעניינו.

בין היתר, ציין בית המשפט את הודעות המתלונן במשטרה בהן זיהה את העורר כמי שחטף אותו ואיים עליו, ואת הסכין שנתפסה על גופו של העורר; שחזור שנעשה על ידי המתלונן בשטח; ועימות שבמהלכו הטיח המתלונן בעורר את חלקו באירועים.

עוד ציין בית המשפט את הודעותיהם של רעיית המתלונן, סמנכ"ל החברה, ומנהל העבודה בחברה, מהן עולה כי המתלונן סיפר להם על האירועים בסמוך להתרחשותם, וכי מצבו הנפשי היה קשה בתקופה זו.

נוסף על כך, ציין בית המשפט את מצלמות האבטחה בכביש דימונה שבהן נצפה רכבו של המתלונן, ובהפרש של 40 שניות רכב שבבעלות אחיו של העורר ומסוג זה לרכב שתואר בהודעת המתלונן; דו"ח "איתורן" מרכב המתלונן התומך במסלול הנסיעה שתיאר; ואיכוני הטלפון הנייד של המתלונן והעורר התומכים בגרסת המתלונן.

השגות העורר – ובכלל זה, כי איכון הטלפון הנייד שלו אינו תואם במדויק לזה של המתלונן; כי גרסת המתלונן שלפיה ביצע את המעשים ב"פנים גלויות" מעוררת תמיהה; וכי חל שיהוי ניכר ממועד האירוע ועד להגשת התלונה ולמעצרו – נדחו. זאת, משנקבע כי הליך המעצר אינו המקום הראוי לבחינתן, והן יתבררו בהליך העיקרי.

5. בהחלטתו מיום 2.4.2020, ובלי שהונח לפניו תסקיר מעצר נוכח מצב החירום, הורה בית המשפט המחוזי על מעצרו של העורר עד תום ההליכים נגדו.

בין היתר, נקבע כי לפי עובדות כתב האישום אין מדובר בתיק "רגיל" של סחיטה באיומים ובכוח או של חטיפה אלא "בתיק המצוי בדרגת חומרה גבוהה"; כי נשקפת

מהעורר מסוכנות גבוהה לביטחון הציבור ובפרט לביטחון המתלונן; וכי קיים חשש "טבוע" לשיבוש הליכי משפט אם ישוחרר העורר בטרם יעיד המתלונן בבית המשפט.

משכך, ובהיעדר חוות דעת מקצועית אשר תצביע על אפשרות עקרונית לאיין את המסוכנות הנשקפת מהעורר, נקבע כי לא ניתן לשחררו לחלופת מעצר.

לצד זאת, באחרית הדברים צוין כי כאשר יחול שינוי במצב הקיים "וניתן יהיה לקבל תסקירים", יוכל העורר לפנות בבקשה לעיון חוזר ולו מטעם זה בלבד.

טענות הצדדים בערר

6. לטענת העורר, שגה בית המשפט המחוזי משקבע כי קיימות ראיות לכאורה להוכחת המיוחס לו בכתב האישום, ומשלא הורה על שחרורו לחלופת מעצר.

בין היתר, נטען, כי חלקו של העורר באירועים מבוסס בעיקר על "עדות יחידה" של המתלונן; כי קיימים קשיים בגרסאות המתלונן וסמנכ"ל החברה; כי אין התאמה בין תיאור המתלונן את הסכין שבאמצעותה איים עליו העורר, לבין הסכין שזיהה במשטרה; וכי אין התאמה מדויקת בין איכוני הטלפונים של העורר והמתלונן.

עוד נטען, כי שיהוי המתלונן (כ-17 ימים) בטרם הגיש תלונה לאחר האירועים המתוארים בכתב האישום מלמד שלא חשש מהעורר; וכי משיהוי המשטרה (כ-8 ימים) מיום התלונה ועד למעצרו של העורר ניתן להסיק על היעדר מסוכנות מצדו.

לבסוף נטען, כי היה על בית המשפט המחוזי לבחון חלופת מעצר אף בהעדר יכולת לקבל תסקיר מבחן, בפרט לנוכח הימשכות ההליך הצפויה עקב מצב החירום ובשעה שלא ניתן לדעת מתי שירות המבחן ישוב לפעילות סדירה.

7. באת כוח המשיבה סומכת ידיה על החלטות בית המשפט המחוזי ומתנגדת לערר.

לטענתה, התשתית הראייתית הלכאורית להוכחת המיוחס לעורר אינה חלשה כלל, אלא נסמכת על כמה אדנים נפרדים לרבות "ראיות חיצוניות" מעבר לגרסת המתלונן, ודין השגות העורר באשר לראיות אלה להתברר בהליך העיקרי.

עוד נטען, כי השיהוי בהגשת התלונה נבע מכך שהמתלונן ורעייתו "פחדו פחד מוות מהעורר" והתנהגותם אופיינית לתיקי סחיטה, וכי המשטרה לא השתתה מעבר לנדרש לצורכי חקירה.

לבסוף נטען, כי כתב האישום מתאר אירוע "מצמרר ומפחיד", והמעשים המיוחסים לעורר מלמדים על "מסוכנות קיצונית" מצידו, כך שאף אם היה מוגש תסקיר מעצר לא ניתן היה לשחררו לחלופה או להסתפק במעצרו בפיקוח אלקטרוני.

דיון והכרעה

8. דין הערר להידחות.

כידוע, בהליך בקשה למעצר עד תום ההליכים אין בית המשפט נדרש להכריע בשאלת מהימנותם של עדים ובמשקלן של עדויות, אלא אם קיימות סתירות גלויות ומהותיות בחומר החקירה המכרסמות באופן מהותי בעוצמת התשתית הראייתית הלכאורית (בש"פ 1072/20 שחאדה נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (18.2.2020)).

9. לאחר שעיינתי בנימוקי הערר ובנספחיו, בטיעוני באי כוח הצדדים ובחומרי החקירה, הגעתי לכלל מסקנה כי אכן קיימת תשתית ראייתית לכאורית להוכחת המיוחס לעורר בכתב האישום.

לגרסתו המפורטת של המתלונן תימוכין חיצוניים משמעותיים, ובכלל זה הודעות רעייתו, סמנכ"ל החברה, ומנהל העבודה בה; וצילומי מצלמות האבטחה מהכביש. כל אלו מבססים, לטעמי, תשתית ראייתית לכאורית המלמדת על סיכוי סביר להרשעת העורר.

עיקר השגות העורר מופנות נגד גרסאות המתלונן וסמנכ"ל החברה, אולם טענותיו בהקשר זה מופנות נגד שולי גרסתו של המתלונן, ועוסקות בשאלות שבמהימנות הראויות להתברר ככלל בהליך העיקרי ולא במסגרת הליך המעצר.

לעת הזו, לא מצאתי כי יש בקשיים עליהם הצביע העורר בגרסאות אלה, או בממצאי איכוני הטלפון הנייד הנטענים, כדי לפגום בעיקרי גרסת המתלונן באשר למעורבות העורר באירועים, הזוכה אף לתימוכין חיצוניים כאמור.

10. לצד קיומה של תשתית ראייתית לכאורית נאותה להוכחת המיוחס לעורר, קמה נגדו עילת מעצר בשל המסוכנות הנשקפת ממנו, לציבור בכלל ולמתלונן בפרט.

המעשים המיוחסים לעורר ונסיבות ביצועם, ובכלל זה קשירת קשר עם אחרים במטרה לחטוף את המתלונן, להכותו ולאיים עליו בנשק כחלק מסכסוך עסקי – מלמדים על מסוכנות רבה, שספק אם ניתן להפיג דרך חלופת מעצר או פיקוח אלקטרוני.

זאת ועוד, האיומים החוזרים ונשנים מצד העורר על המתלונן פן יפנה לרשויות, ופרק הזמן שחלף עד שאזר המתלונן אומץ לפנות למשטרה ולהגיש תלונה, מבססים חשש ממשי לשיבוש הליכי משפט אם יצא העורר מדלתות בית המעצר.

לנוכח חששות כבדים אלה, ספק בידי אם היה טעם בהפניית העורר לשירות מבחן לשם קבלת תסקיר מעצר מלכתחילה, ומכל מקום בנסיבות העניין איני סבור כי נפל דופי בהחלטת בית המשפט שלא להידרש לבחינת המפקחים (וראו לאחרונה בש"פ 2445/20 זיאד נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (21.4.2020)).

11. אף אין בידי לקבל את השגות העורר באשר לשיהוי, על שני חלקיו הנטענים.

עיון בהחלטת בית המשפט המחוזי ובחומרי החקירה מעלה הסברים מנומקים המניחים את הדעת בנוגע לחלוף הזמן ממועד התרחשות האירועים המתוארים בכתב האישום ועד להגשת התלונה, ומהגשת התלונה ועד למעצרו של העורר – ובשלב זה די בכך (וראו למשל בש"פ 7923/19 אבו דיב נ' מדינת ישראל, פסקה 15 (15.12.2019)).

12. אשר על כן, הערר נדחה.

ניתנה היום, כ"ט בניסן התש"ף (23.4.2020).

שׁוֹפֵט